

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foara să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Credința nu se cerșește.

Ori ce păstor sufletesc se simte deosebit de fericit când are poporenii adevărați creștini. Dacă Dumnezeu și în sărbători biserica e plină, și de oameni și de cucernicie, dacă poruncile creștinești sunt urmate, dacă în toate funcțiile sale preotul întimpină stimă și alipire, el va munci cu puteri îndoite, vede că are pentru cine munci. Nime nu simte o mare plăcere să predice păreților, nici să trăiască într'un sat sau oraș, unde gem păcatele și fărădelegile. Dar' ar fi ridicol preotul care ar zice: „Vreau popor credincios, pentru că eu sunt credincios și, în școli înalte mi-am câștigat o convingere adânc creștinească”. Ar fi ridicol dacă ar predica în chipul acesta „Vreau să fiți toți cei mai adevărați creștini” etc.

„A vrea” ceva înseamnă încă foarte puțin. „A face”, iată lozinca de luptă. E tot așa de fără folos să strigăm la gazetă „Vrem o credință”. Această voință a noastră e foarte inofensivă publicului mare căruia ne adresăm. „Credința” n'o poți câștiga numai prin voință, nici pentru tine, nici pentru alții. Ca o neasemănat de mare tărie a vieții, credința se câștigă cu greu, și a zice „vreau” nu va însemna nici odată „am”. Din simplul strigăt la urechea mulțimei, că dta preot sau ori ce ai fi, vrei ca ea să aibă cutare și cutare credință, nu va urma nici odată nimic. Chiar dacă acest „vreau” n'ar fi spus poruncitor, ci pe tonul cel mai plângător din lume, arătând frumsețile credinții, și atunci mulțimea ar rămâne surdă.

Credința nu se cere, nu se cerșește, ea se câștigă. Și nu se câștigă din vorbe, ori cât de bine spuse sau scrise, ci se câștigă din fapte, din pilde, din muncă și gân-

dire îndelungată, din darul lui Dumnezeu. A avea credință, înseamnă a fi în posesiunea celui mai prețios tesaur pe care-l poți avea în lume, înseamnă a fi în stăpânirea mărgăritarului, pe care mulți îl ascund în tină, călcându-l cu piciorul.

A avea credință înseamnă, înainte de toate, a-ți da seama de tine și de lume, de tot ce te încunjură, a te pogori până 'n adâncurile sufletului tău, a te înălța până la ființa vecinică a lui Dumnezeu. Inseamnă a te instrua, a-ți da seama de tot ce citești sau auzi, a cunoaște, a iubi, a ceti cât mai des s. scriptură. A avea credință înseamnă a te obicinui cu munca necurmată, a iubi dintre fapte pe celea curate, a face din trupul tău lăcaș de curăție după ce-ai făcut din suflet lăcaș de lumină.

Ei bine toate acestea nu le poți câștiga nici pentru tine nici pentru alții zicând „vreau.”

Așa dar' dacă noi preoții voim să avem bisericile pline, ori o societate cultă credincioasă care să ne citească dacă scriem la gazete, să nu ne arătăm mereu voința, ci aceea s'o îmbrăcăm în fapte. Dacă într'adevăr suntem lumini, și ne doare așa de tare că la intelectualii noștri nu strălucește credința, să ne aducem aminte că lumina se așază undeva sus de tot, să lumineze tuturor. Și să ne aducem aminte că a aprinde un chibrit nu înseamnă a avea o lumină.

Când s'a vorbit de organizarea presei noastre bisericești, ca cu mai multă putere să poată apăra și propaga principiile creștinești, s'au adus de multe ori în discuție intelectualii noștri cari trebuie recucerii credinței. Dar două trei gazete scrise în spirit creștinesc, se par a fi toate mijloacele la cari ne-am gândit. O luptă nobilă pentru răspândirea credinței recunoaștem că-i datorința de

căpetenie a preoțimei. Indiferentismul publicului nostru în această privință recunoaștem că e destul de puternic. Dar chestia aceasta care se pare că plutește ca un întreg la suprafață, în vederea tuturor, se desface în mii de părți cari pornesc din ascunzișuri puțin bănuite.

Să amintim puține numai din ascunzișurile acestea. S'a accentuat în atâtea rânduri necesitatea catehizării. Dacă „vrem o credință”, trebuie să vrem și catehisarea. Și câți preoți sunt și azi, cari nu catehisază. Din băeții aceia cari cerșează școlile elementare, ce știm noi, ce oameni pot să ese cu timpul? Poate mulți dintre ei să ajungă în șirul intelectualilor noștri, și dacă vor fi dintre cei indiferenți, în mare parte vina va fi și a noastră, a preoților sătești.

Educația, pe zi ce merge, ne scapă tot mai mult din mână. Dar în școlile medii cari le mai avem, unde propun și oameni cari „vreau o credință”, oare câți sunt profesorii cari să cerce a forma caractere din elevi și nu savanți? Și, anume, caractere creștine? Câți țin să-i dedee pe elevi cu meditarea, cu această înaltă funcție a minții omești?

Cine scoate vre-odată la iveală frumseța credinții creștinești, în lecțiile de filosofie cari se dau?

Aici, în vrâstă fragedă, are de multeori urmări necalculabile, cuvântul frumos.

A avea credință — a-ți da seama de tine și de lume — poți începe numai printr'o anume educație.

Cine ar putea crede, — mai departe — că mulți tineri cari se ridică în șirul intelectualilor noștri, au ajuns indiferenți față de credință chiar prin pildele rele date de preoți?

Cei ce „vrem o credință”, trebuie să vrem înainte de toate, pen-

tru noi înșine o viață nepătată. În sat, în oraș, în societate, în birt, în cafenea, la teatru, la întruniri, preotul care „vrea o credință” trebuie să se pună mereu de pildă bună celor din jurul său.

Lumea nu vrea să-l vadă pe preot, să-l admire în cutare artă, vrea să-l simtă.

Așa dar noi toți, cari vrem „o credință” pentru alții trebuie să ne cufundăm în lupta aceea uriașe din cari răsar virtuțile creștine.

Noi „vrem o credință” și dacă din întâmplare suntem într-o anume societate zimbim și noi binevoitor, când se vorbește în batjocură de ea. Ne lăsăm convinși de cel dintâi „student”, care arde de nerăbdare să dispute, întâia oară în viață, cu un preot.

Și toate acestea ar fi puțin... Dar unii din cei ce vrea o credință pentru alții, n'o au ei înșiși ci numai spoială.

Credința e o mare realitate, care se câștigă cu luptă multă și se susține cu luptă neîntreruptă. Și trebuie să punem în mișcare toate mijloacele pentru câștigarea ei, dela școala sătească până la gimnaz și universitate, dela felul de trai și de purtare al nostru și al familiilor noastre, până la legăturile celea mai întinse, pe cari le-am avea în societate, dela sprijinirea litera-

turiei de copii, până la operele marilor bărbați de știință, etc.

Vedem deci, că nu putem cerși credința, ci trebuie să luptăm noi înșine în nenumărate direcții. În ogorul ce va primi semănta credinței, fiind ea cel mai de seamă lucru pe pământ, vom trebui să pregătim țărâna cea mai fină.

Intr'alt fel zădarnic vrem, zădarnic sămănăm vorbe frumoase. Niți până la pământ nu ajung, ci pier în vânt.

Mari scandale în parlamentul austriac. Niște scene fără păreche s'au petrecut Joi în parlamentul din Viena. Mai multe mame au venit cu copiii lor în fața parlamentului, ca să protesteze pentru închiderea școlii cehe *Komensky*, dar poliția, care a fost în cunoștință de cele ce sunt în pregătire, le-a ținut calea și nu a voit să le lase în parlament. Au intervenit câțiva deputați cehi, dar au fost toate înzădar, așa încât deputații au protestat la prezidentul camerei în contra purtării poliției. Prezidentul a dat după aceste ordin, ca să permită la câte-va mame și câțiva copii să intre în foyerul parlamentului, unde își pot prezenta plângerile, ce le au în privința aceasta. La câteva minute însă se observă, că vin alte și alte mame cu băieții de mână, până ce s'a umplut foyerul de copii și femei. Se începu atunci o larmă infernală, cu strigăte de femei și copii, încât nu s'a putea înțelege om pe om. Deputații cehi umblau printre mulțime îmbărbătând femeile, iar câțiva deputați nemți începură a protesta în contra acestei invasiuni, silindu-se a scoate mulțimea în uliță. Mai ales deputatul *Adler* voia

cu tot prețul să curățe foyerul de femei și copii. Nu izbuti însă, căci câțiva deputați cehi li făcură vânt de pe acolo, iar când acela se întoarse îndărăpt cu alți nemți de ajutor, se începu încăierare nemai pomenită. Deputații se prinseră de piept și se luau la trântă, femeile însă se amestecară în luptă, iar o ceahă îl scapă pe *Adler* în față. A intrat poliția, care de abia putu scoate femeile în uliță, lăsând grupuri de deputați încăierati în foyer. După ce nici prezidentul nu putu face ordine, intră în parlament și da signalul, că se începe ședința.

Aci un alt neplăcut incident s'a petrece: De abia începuse a vorbi deputatul socialist *Dr. Adler*, în chestia scumpetei, când de pe galerie un muncitor descarcă revolverul asupra scaunelor ministeriale. Patru focuri a descărcat muncitorul, strigând: *Trăiască socialismul*, dar din fericire n'a nimerit pe nime. Panica, ce a urmat descrie nu se poate. Prezidentul imediat a suspendat ședința, iar pe galerie au amezit patru femei. Poliția a închis numai decât toate eșirile parlamentului și a început să caute după atentator, care în urmă a și fost prins. Matus se cheamă și e muncitor dalmat. La interogator a declarat, că atentatul l-a plănuț în contra ministrului de justiție *Hohenburger* pentru pedepsele grele dictate muncitorilor din pricina marilor demonstrații de pe *Ottakring*. Se crede însă, că atentatorul nu ar fi normal.

Stipendiștii arhidiecezani.

Pe anul școlastic 1911/12 s-au conferit din fundațiunile arhidiecezane următoarele stipendii:

I. Din fund. „Constantin Alutan.”

1. Baciu Valer com. sup. III. Brașov 120.—
2. Butean A. gimn. cl. VIII. Năsăud 120.—
3. Cernea Victor gimn. cl. VII. Blaj 120.—

FOIȚA.

Expoziția despărțământului Blaj.

Secția industriei și comerțului.

(Continuare și fine).

Sala clasei a doua cu inscripția: „*Munca nobilitează pe om*”, e rezervată în mare parte meșterilor, cari cu barda și cu firezu știu să dea lemnului forme și o strălucire nobilă, la fel cum ciselează munca pe om. Trei pereți aproape în întregul sunt ocupați de tâmplari în următoarea ordine: Ioan Mărginean cu trei tănători de flori, colorate în alb și cu aur; Cornel Gruța cu o masă de scris (birou) din stejar masiv și o ușă colorată. În cornul din stânga ni-se pironeste privirea pe o frântură din o garnitură de mobile gătite în atelierul lui Iosif Halász, de fiul acestuia George Halász. Masa de scris (birou); biblioteca și scaunul cu jeț de stejar negru lustruit sunt de toată frumuseța, însuși dl Iorga li-a remarcat cu vorbele: „mai ales un tâmplar, al cărui birou din stejar luat din apă merită toată lauda”.

În front un alt birou de lemn de paltin încrustat, la margine cu abanos, tradează iscusința tâmplarului Emil Oltean. Un frumos decor este garnitura de mobile de

paie în culoare verde cu pluș a doamnei Maria Kampf n. Cristian; vrednice de văzut sunt și ținătoarea de jurnale lucrată din rafia și un ridicul tot de dna Kampf.

Spațiul dintre ferești spre grădină e ocupat de butnarul Petru Besoiu cu o bate și un butoiu oval. Butoiul oval li face cinste dlui Besoiu prin felul cum e construit. După cum suntem informați dl Petru Mocsoni îndată ce l-a văzut l-a cumpărat. — Colțul dela intrare ne prezintă articolele din tinichea a harnicului măestru tinichigiu Ioan Raica. De plafond atârână un mare candelabru aurit cu 16 luminări, iar jos pe padiment vedem o cruce de turn aurită și câteva vase de bucătărie. Frontul la intrare e împodobit de un baldachiu bordou, iar jos e sofă în culoare verde roșie, lucrate de tapețerul Andrei Bogdan. În cornuri ținătoare de flori cu flori naturale dau odăii o înfățișare de sărbătoare.

Sala clasei a treia. Fondul salei și o parte din perețele din stânga li ocupă tipografia și librăria arhidiecezană, despre care s'a scris. Ceialaltă parte a salei prezintă lucrări din domeniul tehnicii și atelierul de ornate sacre a internatului de fete din Blaj. Îndată la intrare în stânga e Societatea pe acții „*Vulcanul*”, pentru fabricarea de cărămizi și țigle. S'a înființat în primăvara an. 1911 cu capital de 70 mii coroane. S'a deschis la 1 August — lucrează cărămizi și țigle de două feluri: pentru horn

și pentru zidire cu un motor de 50 cai putere. Zilnic sunt angajați 45—50 lucrători. — Are expuse în formă de coperiș țigle arse și crude, apoi cărămizi și două vederi ale fabricii. — E prima fabrică românească în Blaj — de a cărei viitor s'a leagă mari nădejdi și credem, că e un pas înainte în consolidarea noastră economică. — La perețele dintre ferești vedem un zid formă de o arcuitură din cărămidăria „*Neptun*”, a antreprenorului Emil Oltean. În mijloc și împrejur sunt 10 fotografii, cari înfățișează zidiri executate de Emil Oltean precum sunt: bisericile din Bucerdea grănoasă, Roșia de Secaș, Gârbova de jos, Berghin și școala de stat din Roșia de munte. Al doilea perete între ferești e al inginerului I. F. Negruțiu cu două tablouri, cari reprezintă iazul de beton la moara fundațională Lăday din Petrifalău; apoi câte o vedere și interior de a bisericilor gr. cat. din Huedin și Fiid. — Pe catedră sunt cărți în deosebite mărimi și forme legate de legătorii de cărți Ioan Domșa și Alexandru Păcurar. — Perețele dela intrare e decorat cu doi prapori țesuți de doamna preoteasă Harșan din Cenade. — Mijlocul salei li ocupă un galantar cu inscripția: *Atelier de ornate sacre — Internatul de fete*. — Aici vedem câteva potire de argint aurit în stil roman, gotic, secesion, discuri, lănci, stelută, cădelniță; odăjdii preotești — din stofă de mătăasă, unele cu fir veritabil de aur, între ornate

4. Cheresteş A. gimn. cl. VI. Gherla 120—
5. Moldovan Ioan gimn. cl. III. Dej 120—
6. Mureşan A. gimn. cl. VIII. Năsăud 120—
7. Pongraţiu A. gimn. cl. I. Dej 120—
8. Radeş R. gimn. cl. III. Blaj 120—
9. Chiş M. Flaviu elem. cl. III. Teaca 80—
10. Radeş David gimn. cl. II. Blaj 80—

II. Din fund. „Lazar Báldi.“

1. Desmirean V. gimn. cl. VIII. Blaj 200—
2. Meseşan T. gimn. cl. IV. Cluj 200—
3. Pop Baldi A. gimn. cl. VI. Csikszereda 200—
4. Rusu A. gimn. cl. VIII. Blaj 200—

III. Din fund. „Alexa Bidian.“

1. Bidian Alexiu cleric a. IV. Gherla 800—
2. Bidian M. ucenic croitor a. II. Bpesta 360—
3. Muste A. elem. cl. IV. Szék 150—
4. Muste Emiliu elem. cl. III Szék 150—
5. Muste Viorica civ. cl. I. Cluj 400—
6. Cămărăşan A. elem. cl. III. Izb. radván 150—

IV. Din fund. „Ioan P. Bota.“

1. Cornel Crişan gimn. cl. II. Alba-Iulia 120—

V. Din fund. „Cercul Oraştiei.“

1. I. Munteau gimn. cl. IV. Blaj 100—

VI. Din fund. „Ioan Chirilă.“

1. Emil Gruia elem. IV. Cisteiul mag. 91'66
2. Morar E. gimn. cl. I. Blaj 91'66
3. Morar Ioan gimn. cl. III. Blaj 91'66
4. Morar Virgil gimn. cl. V. Blaj 91'66
5. Puşcaş G. elem. aplic. III. Blaj 91'66
6. Raica S. gimn. cl. I. Alba-Iulia 91'66

VII. Din fund. „Timotei Cipariu.“

1. Mateiu Cipariu gimn. cl. V. Blaj 200—
2. Câmpian A. gimn. cl. VII. Blaj 100—
3. Liulea Aurel gimn. cl. V. Blaj 100—
4. Şeicean Zaharie gimn. cl. V. Blaj 100—
5. Socol Alexandru gimn. cl. IV. Blaj 100—

este unul din stofă cu motive româneşti ţesut în atelierul din Sibiu şi croit şi montat aici.

Iată o instituţiune, care merită să fie cunoscută de toţi credincioşii bisericii noastre. — Păcat, că nu i-se face mai mult reclam; românii noştri n'ar fi expuşi speculanţilor ovrei, cari le vând ornate gătite prin Galiţia fără gust şi proaste.

Rând pe rând am trecut în o repede revistă lucrările expuse de secţia meseriaşilor. — Privitorul nepreocupat a trebuit să iasă cu sufletul înălţat din această expoziţie, — care e o viasă dovadă de înjghebarea unei clase de mijloc în Blaj; vrednică de toată consideraţia.

Secţia meseriaşilor cu produsele sale ne întăreşte în credinţa, că neamul nostru românesc e accesibil pentru orice ram de cultură, şi ne-a convins această secţie, că meseriaşii din Blaj au destulă iscusinţă în ale meseriei şi după cum se exprimă Dl Jorga unii dintre ei ar găsi clienţi şi într'o capitală.

Felul cum s'au prezentat le face cinste. — În consecinţă să ţine de datorinţa noastră a tuturor să-i sprijinim.

Dându-ne banul la oamenii noştri vom fi hoşaţi; o cerinţă pe care o accentuează atât de nimerit marele învăţat Jorga.

De încheiere găsim potrivit să reproduc dorinţa d-lui Jorga, care ar trebui

VIII. Din fund. „Demetriu Cutean.“

1. Gregoriu Bozdog gimn. cl. II. Turda 40—

IX. Din fund. „Ioan Daniel Danuţ.“

1. Danuţ V. gimn. cl. IV. Baia-mare 600—
2. Nyisztor G. Vili med. a. I. Bpesta 600—
3. Péter Liviu prepar. c. II. Gherla 600—
4. Pinteş V. med. an. V. Bpesta 600—
5. Pop Szilágyi E. gimn. cl. VIII. Ujpest 600—

X. Din fund. „Alexandru Filip.“

1. Moldovan C. gimn. cl. IV. Cluj 200—
2. Moldovan V. gimn. cl. II. Cluj 200—
3. Pop Traian gimn. cl. VI. Blaj 200—

XI. Din fund. „Petru C. Ioanette.“

1. Aurel Gligor med. II. Cluj 600—
2. Bălosu R. gim. cl. VIII. Braşov 200—
3. Ioanette I. gimn. cl. V. Sz.-Keresztur 200—
4. Ioanette Iosif gimn. cl. I. Brad 200—

XII. Din fund. „Augustin Laday.“

1. Sociu Ioachim techn. III. München 800—
2. Dragomir A. " IV. " 400—
3. Halász E. şc. industr. IV. Bpesta 400—

XIII. Din fund. „Andrei P. Liviu.“

1. Felderean E. gimn. cl. VIII. Blaj 330—
2. Zeic Iosif elem. III. Alba-Iulia 100—

XIV. Din fund. „Alexandru Micu.“

1. Pop Stefania prep. IV. Sibiu 200—
2. Raţiu I Brut gimn. cl. III. M. Oşorheiu 200—

XV. Din fund. „Parteniu Moldovan.“

1. Simu A. gimn. cl. IV. Blaj 100—
2. Spinean V. gimn. cl. III. Blaj 100—

XVI. Din fund. „Ioan F. Negruţiu.“

1. Pop Maria prepar. I. Sibiu 160—
2. Cucuiu L. prep. II. Oradea mare 120—
3. Voda Elena civ. cl. IV. Cluj 120—

XVII. Din fundaţiunea „Ioan şi Eudochia Nossa.“

1. Victoria Pop civ. cl. I. Zelau 100—

XVIII. Din fund. „Constantin Papfalvi.“

1. Iuliu Dancu gimn. cl. V. Blaj 210—

XIX. Din fund. „Vasilie Raţiu.“

1. Traian Popa gimn. cl. VIII. Blaj 200—
2. Georgina Vlassa civ. II. Blaj 200—

XX. Din fund. „Ioan V. Russu.“

1. Fodor Ioan gim. cl. V. Blaj 160—
2. Fodor Romuţ gimn. cl. Blaj 160—

XXI. Din fund. „Alexandru St. Şuluţiu.“

1. Câmpian Liviu med. III. Gratz 800—
2. Cheţan Emil jur. I. Bpesta 800—
3. Creţu Ioan " IV. " 800—
4. Lechinţan L. medic. a. IV. Bpesta 800—
5. Togan C. jur. a. III. Bpesta 800—
6. Tolciu I. rigor. jur. " 800—
7. German P. techn. a. I. " 600—
8. Pop. Nic. filos. a. IV. " 600—
9. Precup E. silv. a. III. Selmetz 600—
10. Smigelski S. tech. I. Charlottenburg 600—
11. Borşan G. jur. a. IV. Cluj 400—
12. Crainic V. " " III. " 400—
13. Denghel T. " " IV. " 400—
14. Ghişoiu D. " " I. " 400—
15. Ilea L. " " III. " 400—
16. Oniga S. " " III. " 400—
17. Pop. V. " " II. " 400—
18. Rusu O. " " IV. " 400—
19. Simu Simoni Oct. jur. a. II. Cluj 400—
20. Solomon N. jur. a. III. Cluj 400—
21. Stoichiţa I. jur. a. III. " 400—
22. Tobias D. " I. " 400—
23. Albini R. gimn. cl. VII. Bucureşti 200—
24. Băbuţiu I. gimn. cl. VII. Blaj 200—
25. Crişan V. gimn. cl. VIII. Blaj 200—
26. Filimon G. gimn. cl. VII. Blaj 200—
27. Mureşan T. gimn. cl. VIII. Blaj 200—
28. Pantea S. gimn. cl. VIII. Blaj 200—
29. Pop A. gimn. cl. VIII. Blaj 200—
30. Popa Aug. gimn. cl. VII. 200—
31. Sueia C. gimn. cl. VI. Blaj 200—
32. Suciu I. gimn. cl. VI. Sibiu 200—
33. Şuluţ St. F. gimn. cl. VII. Blaj 200—
34. Todericiu I. gimn. cl. VI. Blaj 200—
35. Bota P. E. gimn. cl. I. Blaj 120—
36. Boţan S. gimn. cl. III. Mediaş 120—
37. Călugăr E. gimn. cl. IV. Blaj 120—
38. Decei O. T. gimn. cl. I. Mediaş 120—
39. Geleriu I. gimn. cl. II. Blaj 120—
40. Ilea R. gimn. cl. I. Blaj 120—
41. Maior Sabin gimn. cl. III. Blaj 120—
42. Neag Vas. gimn. cl. VII. Gherla 120—
43. Nicoară Iustin gimn. cl. II. Blaj 120—
44. Petric C. gimn. cl. II. Cluj (unitari) 120—
45. Pop Florian gimn. cl. II. Blaj 120—
46. Răhăian Oliviu gimn. cl. II. Blaj 120—
47. Radu E. gimn. cl. IV. Oşorheiu 120—
48. Ranca Visalon gimn. cl. III. Blaj 120—
49. Reteşan C. gimn. cl. IV. Turda 120—
50. Trif G. gimn. cl. III. Turda 120—

XII. Din fund. „Iosif Tarţa.“

1. Pinteş A. gimn. cl. IV. Năsăud 140—

XXIII. Din fund. „Ladislaw Tordai.“

1. Sirbu I. med. an. II. Budapesta 200—

să ne preocupe pe toţi românii de bine dacă voim mărirea Blajului. „Oraşul de cultură de pe Târnave nu mai poate fi crescut prin grija cărţii. Ii trebuie o viaţă economică şi dacă nu i-o vom da-o noi, frică să ne fie că alţii îi vor da-o, — Evreii maghiarisaţi cari distrug pe rând caracterul istoric patriarhal al tuturor centrelor ardelen. Băncile ar putea crea aici din folosul lor fabricii cu care s'ar atrage multe sute şi chiar mii de Români, prin viaţa puternică a cărora, s'ar învia şi întări oraşul“¹⁾.

Delapiatra.

Un fenomen plăcut.

Ah, în Blaj pe trotogen²⁾
Am văzut un fenomen:
Elegante domnişoare
Cu Români făcând plimbare,
Insă, de-ar fi dat cu tunu:
Oficieri străini nici-unu!

„Bobârnaci.“

¹⁾ Vezi N. Jorga: serbările dela Blaj, Vălenii-de-munte 1911 p. 19.

²⁾ Termen original vechiu blăjan pentru trotuar.

XXIV. Din fund. „David Br. Urs de Margina.“

1. Berinde V. gimn. cl. III. Blaj	200—
2. Bora M. gimn. cl. III. Blaj	200—
3. Fulicea O. gimn. cl. VI. Blaj	200—
4. Judele A. gimn. cl. III. Blaj	200—
5. Milea G. gimn. cl. V. Blaj	200—
6. Muntean V. gimn. cl. III. Blaj	200—
7. Muntean L. gimn. cl. VII. Blaj	200—
8. Popa N. gimn. cl. VII. Blaj	200—
9. Fulicea Victoria civ. cl. II. Blaj	200—
10. Pop Aurora civ. cl. IV. Blaj	200—

XXV. Din fund. „Vancea Cassa Arhidiecezană.“

1. Bolchiş G. med. IV. Budapesta	600—
2. Hâmbaşan I. gimn. cl. V. Blaj	200—
3. Radeş O. gimn. cl. VI. Blaj	200—
4. Boeriu A. prep. c. IV. Blaj	120—
5. Ghiriş I. prep. c. II. Blaj	120—
6. Şuluţ A. prep. c. IV. Blaj	120—
7. Mera C. prep. c. I. Blaj	120—
8. Nistor M. elem. cl. IV. Oşorheiu	300—
9. Pop E. civ. cl. III. Blaj	200—

XVI. Din fund. „Vlassa Elie.“

1. Rössler A. gimn. cl. VIII. Sibiu	350—

XVII. Din fund. „George Visa.“

1. Neagu. I. ucenic comerc. Sibiu	100—
2. Raica I. ucenic maşin. Sibiu	100—
3. Radu R. Sylvia civ. cl. II. Sibiu	100—
4. Caliani I. Aug. elem. II. A-Iolia	100—
5. Toflea D. gimn. cl. IV. Blaj	300—
6. R. Fodor gimn. cl. VII. Blaj	400—
7. Lobonţ I. tehn. I. Budapesta	600—

XXVII. Din fund. „A. Frâncu.“

1. Szabó D. med. a. I. Budapesta	800—

Afara de acestea ar mai fi stipendiile, conferite studenţilor din fundaţiunile ce se administrează la stat. Numele elevilor împărtaşiţi din aceste stipendii, le vom publica numai după ce vor fi aprobaţi din partea Ministrului de Culte.

Corespondinţe.

Scrisoare dela Iaşi.

— Dela corespondentul nostru. —

21 Sept. v.

După şapte ani de zile va avea a doua Capitală a României iarăşi fericirea de a şti în mijlocul ei timp de cinci zile pe Suveranul Ţării împreună cu toată familia regală şi princiară. Până acum câteva zile nu se vedea nici o mişcare de pregătire în oraş, dar acum se lucrează cu mare stăruinţă. Acum 50 de ani sau mai bine zis 51 de ani erau Iaşii tot în sărbătoare. La 26 Oct. 1860 se făcu inaugurarea Universi-

tăţii într'un chip cu totul solemn. Lăă parte la acea serbare Domnitorul Cuza-Vodă, Mihail Cogălniceanu, Ministru al Instrucţiunii publice şi toţi funcţionarii statului. Era pentru Iaşi o adevărată zi de sărbătoare. S'ar fi căzut așa dar, ca pe lângă sărbătorirea jubileului Universităţii, pe lângă ridicarea statuei lui M. Cogălniceanu să apară şi statua lui Cuza Vodă. Dar nu va fi așa. Ar fi prea lung să urmărim pricinile întâzierii acestei statui alui Cuza Vodă. A doua solemnitate cu adevărat marcantă în istoria Universităţii de Iaşi era anul inaugurării Universităţii celei noi în anul 1897. La această sărbătoare a asistat şi M. S. Regele Carol. Anul acesta va binevol să vină iarăşi la Iaşi pentru a-şi arăta interesul său pentru acest Institut cultural al ţării.

S'a hotărît programul în chipul următor: M. M. L. L. Regele şi Regina, A. A. L. L. R. Principele şi Principesa României, A. L. R. Principele Carol, A. S. R. Principesa Elisabeta şi Maria vor sosi în Iaşi la 25 Sept. a. c. ora 4 jumătate p. m.

La gară vor fi întâmpinaţi de către Autorităţile civile şi militare şi Notabilităţile oraşului cu Doamnele lor.

Pe peronul gărei M. M. L. L. Vor fi întâmpinate de d-nul Primar cu pâine şi sare, şi de dnii General Comandant Corpului IV. de armată, Prefecţii de Judeţ şi de Poliţie.

La ora 5 p. m. M. M. L. L. Vor pleca din gară la Mitropolie unde vor fi întâmpinate de I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei şi Sucevei cu întreg Clerul, de unde după un scurt serviciu divin M. M. L. L. Vor merge la reşedinţele lor.

Seara va avea loc retragerea cu torţi.

În 26 Septembrie la ora 11 a. m. şedinţă de orientare la Universitate la care vor lua parte Delegaţii trimişi de Universităţile străine.

După prânz M. M. L. L. Regele şi Regina, A. A. L. L. R. Principele şi Principesa şi A. A. L. L. R. Principele Carol şi Principesa Elisabeta şi Maria vor vizita instituţiunile din oraş.

La ora 9 seara focuri de artificii pe platoul dela Copou.

27 Septembrie la ora 11 a. m. la Teatrul Naţional, prezentarea felicitărilor Universităţii, prezidat de M. S. Regele.

La ora 2 jumătate p. m. alergări de cai la Ipodromul dela Abator.

La ora 9 seara reprezentaţie la Teatru.

În 28 Septembrie la ora 11 a. m. desvălirea şi inaugurarea statuei lui Mihail Cogălniceanu.

La ora 2 jumătate p. m. alergări de cai la Ipodromul dela Abator.

La 10 ore seara Bal de gală la Teatrul Naţional.

În 29 Septembrie. Deschiderea solemnă a cursurilor Universităţii şi în 30 plecarea M. M. L. L.

În cursul acestor Serbări; vor avea loc expoziţiuni regionale.

Prefectura judeţului a invitat pe toţi primarii din comune să vină în timpul serbărilor la Iaşi împreună cu câte 10 locuitori, îmbrăcaţi toţi în costume naţionale. Asta ar da desigur un aspect măreţ oraşului.

M. S. Regele va fi salutat în Iaşi de guvernorul Basarabiei în numele împăratului Neculai II şi de o comisiune militară austriacă compusă din domnii general Carol Nafter, colonel Ludwig Demar şi căpitanul Aurel Maniu.

Studenţii ieşeni plănuiesc un mare perlerinaj la mormântul lui Cuza Vodă din Ruginoasa cu ocazia serbărilor universitare.

Pregătirile, cari se fac, făgăduiesc, că se vor desvâli în Iaşi nişte zile înălţătoare pentru toţi.

* * *

La 29 Septembrie st. v. se împlinesc 25 de ani dela fundarea seminarului catolic din Iaşi. Un mic istoric al acestui seminar va apărea poate mai pe urmă în „Unirea“.

Coresp.

Scrisoare din România.

— Dela corespondentul „Unirii“. —

Dăm citire următorului manifest-telegramă a generalului rus în rezervă Spiridovici, preşedintele ligei slave, care a fost publicat mai în toate ziarele sofote. Rezervistul nostru e atât de incert şi îndărătnic în manifestul său războinic, încât ne rămâne să credem, că nu-i altceva decât jalnica influenţă a vrăstei sale înaintate sau că e muncit de belşugul unor viziuni ridicole panslave. — Când ne-o sosi rândul i-om arăta noi dacă suntem sau nu un popor de clisă şi dacă nu o mână de pahonţi beţivi cum pretinde vrednicul de milă Spiridovici, ci un Carpat, de ostaşi strajnic disciplinaţi ar fi în stare să dea piept cu noi. — Viitorul ne-o va dovedi-o aceasta.

„Liga latino-slavă crede, că Bulgaria trebuie să se folosească de conflictul Italo-Turc, pentru a elibera Macedonia. O intrare a armatei române în Bulgaria, în urma acestui fapt, poate fi împiedecată dacă se vor aduna câţiva mii de voluntari slavi. Din aceşti voluntari slavi poate fi adunată numai în 2 zile o întreagă armată numai în Rusia unde bulgarofiliismul şi turcofobia vor înlesni compunerea acestei armate, care comandată de ofiţeri bulgari, va fi în stare a respinge armata română. Tot pământul până la Constantinopol, trebuie să devie bulgar! O mare propagandă a societăţii slave din Moscva va impune Rusiei să oprească România dela orice atitudine agresivă.

Liga slava este în fiecare moment gata a veni în ajutorul Bulgariei. Ea aşteaptă în

NEUMANN M.

furnisor al curţii şi camerei ces. reg.

în KOLOZSVAR, Mátyáskirálytér 14.

Mare asortiment în veşminte bărbăteşti, de copii şi fetiţe!

Preţcurent ilustrat gratis şi franco.

aceste momente instrucțiuni din partea Bulgariei. Trăiască regele Ferdinand al Bulgariei! Trăiască Bulgaria din San-Ștefan!"

In urma unui ordin telegrafic al ministerului de războiu, trupele din Pitești au fost complet mobilizate și așteaptă un nou ordin al ministerului pentru-ca să pornească într-o direcție necunoscută încă. Știrea aceasta a dat loc în localitate la diferite comentarii. Un astfel de ordin a primit și garnizoana din Târgoviște în noaptea de Sâmbătă spre Duminică ca să pregătească trupele spre a fi trimise într-o direcție nehotărâtă.

Lunea viitoare la orele 10 a. m. va avea loc pelerinajul la mormântul lui Căgălniceanu. O delegație a studenților prezentându-se la metropolitul Pimen al Moldovei, L'a rugat să officieze în persoană serviciul divin, la mormântul marelui hărbat de stat.

Stagiunea Teatrului-Național s'a deschis cu tragedia în 5 acte „Rhea Sylvia” scrisă acum 38 de ani de către un tânăr institutor cu un vădit talent dramatic V. Scurtescu care s'a sfârșit ca ori-ce bolnav de piept și lipsit de mijloace, într'un pat de spital din București. A doua premieră care s'a jucat pe scena oficială e piesa „Prietenii din copilărie” al lui Fulda.

Transcriu rândurile pline de senzație ale unui ziar de dimineață: În cercurile noastre oficiale împotmolirea cuirasatului „Potemkin” este suspectă. Se bănuiește că toată visita escadrei rusești, a fost pusă la cale în aceste momente, tocmai pentru a se împotmoli cuirasatul în portul Constanța. Se știe că cuirasatul Potemkin, astăzi „Pantelimon” are 40 tunuri și un echipaj de 1000 oameni. Rămânerea în portul Constanței a acestui cuirasat se consideră ca o simplă manoperă, pentru a înlesni Bulgariei o acțiune mai liberă împotriva României.

MAI NOU.

De Dr. Iuliu Maniu, directorul despărțământului Blaj al Asociațiunii, a primit următoarea scrisoare:

Sz. 610/1911.
föisp.

Alsófehér vármegye főispánjától.

Ö császári és apostoli kir. Felsége a román irodalmi és közmívelődési egyesületnek ötven éves fennállása alkalmából Bulázsfalván tartott ünneplő közgyűléséből küldött távirati hódolatát legkegyelmesebben köszönettel fogadni méltostatott.

Nagyenyed, 1911 szeptember 22-én.

*Szász József, s. k.
főispán.*

Dela Prefectul comitatului.

Majestatea Sa cesaro și regească apostolică s'a îndurat prea grațios a primi cu mulțumită telegrama omagială ce I-s'a trimis din adunarea generală festivă ținută la Blaj cu prilejul jubileului de 50 ani a Asociațiunii pentru literatura și cultura română.

Aiud 22 Sept. 1911. *)

*) Administrație punctuoasă și loială: un re-cript regal comunicat fără dat, și spedit în 22 Sept. 1911. dela prefect, se imanează abia la 6 Oct. 1911.

Noutăți.

Adunare poporală. La 10 crt. se va ținea adunare poporală în Ciacova la care sunt invitați toți aderenții partidului național român. Programul adunării va fi cel în- datinat.

Războiul. Ultimele știri ne vestesc că războiul dintre Turcia și Italia, departe de a se aplată, să continue. E adevărat, că telegramele se cam contrazic, faptul rămâne, că până ce Turcia apelează la intervenția puterilor, spre a pune capet acestui războiu nedrept, până atunci Italia capturează ori cufundă vapoarele turcești, ce întâlnește pe Marea Mediterană și bombardează Tripolisul. În sfârșit Turcia va fi silită să recunoască pretenziunile Italiei și să le primească. Condițiile Italiei ar fi să i-se lase Tripolisul și Benghazi, pentru cari va plăti Turciei ceva despăgubire. Suzeranitatea și întregitatea teritorială a Turciei, se asigură.

Câți români sunt? Numărul Românilor e de peste 16 milioane, afară de aceia cari snt împrăștiați prin Macedonia, cari la tot cazul încă vor fi câteva sute de mii. Iată cum se repartizează: în România 7 mil., Ardeal 2 $\frac{1}{2}$ mil., Ungaria, Banat și Maramurăș 4.4 mil., Bucovina 730 mii și Basarabia cam tot atâta. Câți mai sunt apoi prin Sârbia pe marginea Dunării și prin Bulgaria?

Aderență-lui Mangra. Ziarele noastre și după ele și cele ungurești publică știrea, că 220 preoți ortodoxi neuniți din părțile bihorene au prezentat vicarului Vas. Mangra dela Oradea, o adresă de aderență, în care resping atacurile adresate lui de presa românească în un ton așa de nevrednic, și îl glorifică pentru vorbirea lui în dietă. Rele vremuri am ajuns, de păcatul se glorifică, iar virtutea se bajocorește!

Spitalul din Lugoj. Zilele aceste s'a deschis la Lugoj spitalul comitatens, situat la un km. depărtare de oraș. Cuprinde un teritor de 14 jug. și constă din 8 clădiri. E zidit și arangiat după progresele cele mai noue ale științei și igienei. Are 44 chilii și poate găzdui 268 suferinzi. Episcopul Orăzii, Preasfinția Sa episcopul Demetriu a făcut o fundațiune pentru un pat, dând episcopului dela Lugoj, dreptul de a dispune asupra lui.

Dr. Couyat, medicul francez scrie: „Unii bolnav i-am dat din apa naturală amară **Francisc Iosif**, cu care s'a vindecat perfect, cu toate că înainte de asta, orice purgativ a folosit a rămas la el fără efect și nu i-a ajutat”. — Adevărata apă naturală amară Francis Iosif se află în prăvălii de speerie și farmacie. — Direcțiunea de transport în Budapesta. (23).

Posta Redacțiunii.

Coresp. Iași. Nu vă uitați de noi nici cu prilejul serbărilor jubilar, la cari, cu părere de rău, nu vom putea lua parte.

I. K. Nu se poate publica, am răscolit în capul nostru pe toți cetitorii, cu așa răspunsuri lungi. Dar și de altcum, »ofense» de acestea nu cu rectificări se spală, ci cu fapte, și după cum vă iscăliți numele, nu ne dați prea multă garanție. Ne pare rău, că nu vă putem face plăcerea aceasta.

»O rusine a tiparului» Speram, că nu țiți mult la scrisul acesta și nu te superi, dacă îl vom da la coș. Nu se plătește să ne pierdem vremea cu femei așa războinice. De altcum de mult n'am primit nimic dela tine, ești în mare restanță. Așteptăm cu nerăbdare.

Partea Literară.

CRUCIAȚII.

Roman istoric din veacul al XV.
după Henryk Sienkiewicz.

(Continuare).

78

— Dumnezeu să-ți răsplătească pentru binefacerea asta — răspuse Zbisko.

— Pentru ce nu mă agrăiești pe nume și pentru ce îmi zici domnișoară? — îl întrebă Jaghienka? Doar ne cunoaștem de copii! — Doară pentru aceea, că sunt mai în vrâstă cu doi-trei ani și pentrucă pe tatăl meu l-au omerit germăni.

— Durere! — zise Zbisko.

Apoi îl întrebă Jaghienka:

— Și dacă vei elibera pe fratele tău rămâi aici la curte?

Zbisko nu s'a cugetat la viitor și pentru aceea zise:

— Nu știu! Poate să merg la Vitold, să-mi îndeplinesc promisiunea și-apoi să mor...

Jaghienka începu să plângă, apoi zise:

— Să nu mori, să nu mori!

Când ajunseră aproape de oraș Zbisko o întrebă:

— Dar tu rămâi la curte?

— Nu, voiesc să mă reîntorc în Zgogelitz.

— Fratele mă va duce acasă.

— Îi voi fi o fată supusă — zise Jaghienka — și începu să plângă cu hohot.

În ziua următoare Povala Facevi, cercetă pe Zbisko și îi aduse următoarea veste:

— După serbări regele va merge în Ratzengek, unde va conveni cu marele magistru. Pe tine încă te va duce cu el.

Zbisko s'a bucurat mult, căci aceasta era așa o distincție la care puțini puteau să reflecteze dintre cavaleri.

— Asta mie mi-o poți mulțumi! zise el. — Principesa din Plotzk încă a conlucrat la asta. Ba, chiar și regele nostru.

— Îți jur, că ași muri cu drag pentru el.

Convenirea din Ratzengek n'avu efectul dorit. Regele s'a infuriat pe cruciați pentru purtarea lor scandaloasă și pretinse, să redea provinciile Dobgnisk și Dobrovnic, pe cari le zălogiseră. — Marele magistru însă n'a voit să vorbească despre așa ceva, ci zise:

— Eu nu doresc să mă lupt nici cu tine, nici cu Vitold; demândă-i să-mi redea Smud-ul, care e proprietatea ordului, sau cel puțin promite-mi, că nu-l vei ajuta. — Astfel vom termina repede cu războiul și vom vorbi și de celea două provincii. — Regele n'a voit să se amestece în cearta lor și asta o și spuse marelui magistru. — Atunci, regelui i-a făcut reproșuri Conrad Jaghiengen, că dacă nu voiește să se amestece în războiu, pentru ce permite cavalerilor poloni să dea ajutor lui Vitold. — Aduse ca exemplu pe cavalerul Bogdaniec, care la Smud s'a luptat împotriva ordului. — Regele însă știa bine pela Povala pentru ce s'a dus acolo, Zbisko răspuse marelui magistru și ceru dela el satisfacție pentru toate câte suferise Jurand.

În suita marelui magistru erau frații și Baden. Fiind vorba de schimbul prinso-nerilor, Arnold, ca se nu scape din mână

pe Zbisko s'a înțeles cu el cu un preț tare mic pe care Zbisko l-a și solvit momentan.

Marele magistru însă nu voia să predea pe Mazko. — Spunea, că Mazko în calitate de creștin ajutate pe păgâni și pentru aceea meritează moartea.

Povala însă a documentat contrarul aducând înainte iarăși cazul lui Jurand.

În sfârșit s'au înțeles, că pentru schimbul prizonierilor din ambe părțile trimis bărbați de încredere. Regele polon trimise pe Zindarm, Povala și Zbisko.

Zbisko mulțumi regelui pentru distincția asta, căci mulți îl și invidiaseră.

— Eu ași mai fi dorit războiul, zise Jamunt.

— Tot aceea am fi dorit-o și noi — răspunse Zbisko.

— Măcar până trăiește marele magistru nu va fi războiul — zise Jamunt.

Și avu dreptate. — Conrad Junghingen n-a fost un om destul de aspru cu supușii săi era înțelept și să purta cu bunăvoință acolo unde era lipsă. — El a prezis, că va veni timpul când cruciații își vor da seamă de toate faptele lor, dar atunci durere va fi prea târziu.

(Va urma).

Ingropăciunea.

De protopopul Ioan Genț.

Cui este a se da, și cui este a se denega înmormântarea bisericească?

(Continuare și fine).

Acel preot, care deneagă Ingroparea mortului, numai atunci comite transgresiune, dacă din procedura lui a urmat stricăciune igienică. (Ordin. ministr. de interne din 1898, nr. 3533).

Trăgânarea Ingropării din partea preotului, încă și dacă aceea e intenționată, nu formează transgresiune. (Ordin. ministr. de interne 1885, nr. 1915).

Ingroparea pruncilor fără ceremonie bisericească nu formează transgresiune în contra sănătății publice (igienei). (Ordin. ministr. de interne din 1889, nr. 2476).

Lucrările împreunate cu Ingropăciunea se pot săvârși și în zile de repaos de lucru, căci aceasta o pretinde necondiționat în interesul public. (Ordin. ministr. de comerț din anul 1903, nr. 28559).

Conturbarea Ingropăciunii.

Conturbarea Ingropăciunii, ori inzulțarea preotului care săvârșește ceremonia Ingropăciunii, este delict în contra religinii, care se pedepsește cu pedeapsa prevăzută în §-ii 190, 191 și 192 al Codicelui penal. (Art. de lege V. din anul 1878).

Paragraful 190. al Codicelui penal sună în acest chip: „Acela, care cu sila împedecă sau conturbă ceremonia religinii recunoscute de lege, comite delict, și se pedepsește cu închisoare (fogház) până la un an și cu pedeapsă în bani până la 2000 coroane. Incerarea are să se pedepsească“.

Decis curial. Inctul în decursul Ingropăciunii și în apropierea imediată a aceleia, măcar-că atară de cimiter a horit și chiuit, cu aceasta a conturbat Ingropăciunea, astfel încât a fost lipsă și de întervenirea poliției; deoare-ce Ingropăciunea, dacă se întâmplă după rit bisericesc, e ceremonie religioasă.

Inctul în înțelesul §-lui 190 a fost declarat de vinovat. (Decis. curiei reg. din a. 1900, 12990).

Paragraful 191. al Codicelui penal zice: „Acela care cu fapta sau cu vorbe șandaloase necinstește (profanează) obiectul cultului religios, sau obiecte de aceea ce sunt destinate pentru săvârșirea ceremoniilor, în localitatea orânduită în scopul ceremoniei, sau măcar și afară de aceea, dar cu ocaziunea ceremoniei: comite delict și are să fie pedepsit cu închisoare (fogház) până la șese luni și cu pedeapsă în bani până la 400 coroane“.

În înțelesul acestui §. a declarat Curia reg. de vinovați pe cei-ce au conturbat Ingropăciunea într'alte în casurile următoare: Cimiterul cu ocaziunea Ingropăciunii este de a se considera de localitate orânduită pentru ceremonie religioasă, și pentru aceea faptul ce s'a comis acolo cu ocaziunea amintită care vatâmă simțul religios, formează delict ce cade sub acest §. (Dec. Cur. reg. din 1891, nr. 8388).

Inctul a fost judecat, pentru-că la Ingropăciune și-a bătut joc de ceremonie cu întrerupere și rîs, și a batjocorit crucea și praporile bisericești cu vorbe șandaloase. (Dec. Cur. reg. din 1894, nr. 1943).

Acela însă, care nu-și ridică pălăria la Ingropăciune, nu comite delict ce cade sub acest §., precum se vede din următorul decis: „Inctul a fost achitat, când la Ingropăciune nici la provocarea repetită a preotului nu și-a ridicat pălăria. (Dec. Cur. reg. din 1894, nr. 6881).

A fost judecat pe baza acestui §. acela, care cu ocaziunea Ingropăciunii, dar după săvârșirea ceremoniei, a atărat pe preot cu cuvântul, și după aceea cu fapta în chip brutal. (Colecțiune din drept criminal XXXV. 241).

Paragraful 192 al Codicelui penal dispune următoarele: „Acela, care pe un preot al unei religinii recunoscută de lege — când acela îndeplinește ceremonie bisericească — cu cuvântul, cu fapta sau cu amenințare îl atacă în public: comite delict, și are să fie pedepsit cu închisoare (fogház) până la un an și cu pedeapsă în bani până la 100 coroane. Iară dacă pe preot atunci când acela îndeplinește ceremonie bisericească îl vatâmă trupește, comite crimă și într'u cât fapta lui nu cade sub imputare mai gravă: are să fie pedepsit cu temniță (börtön) până la doi ani“.

Cu provocare la acest §. a adus Curia regească între altele următoarele deciziuni:

Care folosește în public expresiuni vătămătoare de onoare în contra preotului atunci când acela săvârșește ceremonia Ingropăciunii, comite delictul prevăzut în §-ul 192 al codicelui penal, încă și atunci când preotul nu a auzit expresiunile vătămătoare. (Dec. Cur. reg. din 1888, nr. 2463).

Delictul prevăzut în §-ul 192 al cod. penal nu se poate satori, dacă preotul atunci, când Inctul a comis fapta sa, nu a fost deja de față, și astfel nu se poate zice, că Inctul pe preot l'a atacat, cu cuvântul, deoare-ce spre aceasta e necesară prezența personală a preotului. (Dec. Cur. reg. din 1886, nr. 1721).

Inctul care pe preot atunci când acesta a sosit în ornate bisericești cu scop de a săvârși ceremonia Ingropăciunii, așa dară atunci când aceea încă nu a început-o, l'a

atăcat cu vorba, a fost achitat, pentru-că preotul încă nu a săvârșit ceremonie religioasă. (Dec. Cur. reg. din 1903, nr. 1423).

Provocarea preotului, care săvârșește ceremonia Ingropăciunii, ca să meargă mai încet în sine luată încă nu formează delict în contra religinii. 1) (Dec. Cur. reg. din 1883, nr. 11972).

În casurile din §-ii 190, 191 și partea primă a §-lui 192 din codicele penal e competentă să judece judecătoria regească; iar în casurile din partea a doua a §-lui 192 tribunalul regesc.

Transferarea cadavrului.

Din cuvenita reverință către cimiter vor priveghia parochii, ca fără știrea și învoirea Ordinariatului, nimeni să nu cuteze a scoate trup de om din mormânt, ca să-l ducă în alt mormânt. (Conc. Prov. I. tit. VI. Cap. XI).

Pentru transferarea ori-cărui cadavru sau a unei părți de cadavru omenesc cu acel scop, ca să fie Ingropat în alt cimiter, și nu în cimiterul celui loc unde s'a întâmplat moartea, precum și pentru scopul eshumării și transferării ori-cărui cadavru sau a rămășițelor de cadavru omenesc, sau a Ingropării din nou, se recere permisiunea autorităților. Permisuniunea trebuie cerută dela aceea iurisdicțiune igienică de forul prim, de pe a cărei teritor este de a se transfera cadavru, respective unde se întâmplă eshumarea. Permisuniunea o dă: a) în același municipiu pentru teritorul cercului său și respective pentru transferare de pe teritorul unui cerc în celalalt, protoprotorul; în orașe cu magistrat din oraș pe teritorul aceleiași iurisdicțiuni, primarul; b) de pe teritorul unui municipiu pe celalalt teritor al aceleiași municipiu oficialul prim al municipiului. Permisuniunea este a se denega în toate acele casuri, când medicul iurisdicțiuni din punct de vedere sanitar, consideră procedura de primejdioasă. În asemenea casuri morții sunt a se Ingropa în cimiterul celui loc unde au repausat. (Ordin. ministr. de interne din 1906, nr. 1232).

Declarațiunea de lipsă la permisuniunea pentru transferare în alt loc a unui cadavru încă neIngropat, trebuie exoperată nu dela paroch, ci dela matriculantul de stat 2) (Ordin ministr. de interne din 1898 nr. 1232).

1) Îmi ieu voie a da acel sfat fraților preoți mai tineri, ca să fie cu multă precauțiune, când li-se va da înainte un asemenea cas de conturbare a Ingropăciunii, și pe cel-ce a comis fapta aceasta păcătoasă, voesc să-l însinue la judecătorie. Întăiu să fie de tot siguri despre aceea, că acusa ridicată contra respectivului o vor ști dovedi cel puțin cu doi martori. A doua-oară, dacă respectivul a doua zi, părăndu-i rău de fapta sa, vine și se roagă de iertare, și îi dă preotului satisfacțiune cuvenită amăsurat împrejurărilor, se cuvine, ca preotul să-l ierte; mai cu seamă dacă vinovatul e unul dintre credincioșii săi.

2) E lucru cuviincios din partea familiei care își transferează mortul aiurea pentru Ingropăciune, ca și în locul unde a adormit, și în locul acela unde se Ingropă, să se săvârșească asupra lui ceremonia bisericească a Ingropăciunii.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.
Redactor responsabil: Augustin Gruiția

MOBILE!

cine voiește se cumpere mobile bune și trainice să se adreseze cu deplină încredere lui

D. Schmidt

negustor de mobile și măsar în

Medias—Medgyes,

care are un depozit bine asortat cu tot felul de mobile, precum: scaune, divanuri, icoane, oglinzi, apoi mobile de lemn moale și rechizite de culină.

(50) 18—25.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni

în **Budapesta.**

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale; mijloacele împrumuturi personale, hipotecare și amortisaționale ieftin și în scurt timp; mijloacele cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte rechizite economice; finanțez parcelări de moșii; esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școli și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efeptuiesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea

(81) 32—52

advocat dipl.

VIII. Aggteleki u. 10. I. 7. Telefon: 171—27

George Dundler

curelar și șelar
în **Medias—Medgyes**
A. Kovács-utca.

Recomandă marele său asortiment de tacâmuri (hamuri) fine pentru cai de paradă și pentru cai de lucru.

În depozitul său bine asortat se află șele de calitate cea mai bună; precum și tot felul de scule pentru șele, harapnice (bicluri) și toți articlii aparținători branșei acesteia.

Primește reparaturi și le efeptuește prompt.

(84) 2—26.

MÁTYÁS SÍ TRATTNER

rafinată și depozit liber de spirt, stabiliment pentru denaturare de spirt în **BARÓT** (cott. Háromszék).

Fabrică (fierbe) și liferează pe lângă condițiunile celea mai favorabile spirt brut, rafinat și denaturat.

Provocându-Va la această foaje cerți oferte de preturi.

(56) 15—26

Pcurile de stomac ale lui BRÁDY

provăzute cu marca de scutiță: Vergură Maria de Mariaczell, în decurs de 30 de ani intr'atăt s'au răspândit încât nici într'o casă nu pot lipsi. Cu noajns efect se folosesc aceste picuri în contra stricării stomacului, a arsurii de stomac, a incuierii scaunului, sgârcului de stomac și cap, a vomării, insomniei, anemiei ș. a.

Se află de vânzare în toate farmaciile: 1 sticlă mare cor. 1'60 sticlă mică 90 fl. Pentru 6 sticle Cor. 5'40, 3 sticle mari Cor. 4'80 dacă se trimite banii înainte, le spedează franco:

farmacia **BRÁDY K.**
a „Magyar Királyhoz“ Bécs
I. Fleischmarkt 2., Depot 5.

Să fim atenți la marca de scutiță, care reprezintă pe Vergură Maria de Mariaczell, precum și la pachetarea roșie și a subscrierii care este copia celei de pe chipul acel alăturat

(2) 16—25

Muschong. Băile Buzias Phönix apă minerală de Buzias SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZA-VINDECĂ. RECREAZA-VINDECĂ.

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 69—?

A apărut: **Elemi Népiskola Értésítő könyvecske** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fl. + 10 fl. porto

Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

GAZKOKS

escelent liber de pucioasă, foarte bun pentru încălzirea centrală a odăilor, la faurărie, motoare etc. se capătă în

Biroul orașenesc al fabricii de gaz aerian a orașului

Brașov, Strada porții 60.

Tot acolo să află o expoziție permanentă cu sticle de gaz, sobe pentru încălzit baia, automate pentru apă caldă etc. care se pot vedeă în toate zilele.

(78) 4—6

să se adreseze cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru alee, plante de ornăment, conifere, plante de împrejmuire, fructe cu buabe, pucți, etc.

(80) 4—12

Vite altoite

(calitate superioară) vită europeană și americană cu și fără rădăcini. Catalog instructiv la cerere gratis.

FISCHER és Tarsai

iskolák és szőlőültetvények.

Coroane **UN MILION** Coroane

cel mai mare câștig din lume!!...

CEL MAI BUN SISTEM DE PĂSTRARE

împreună cu celea mai extraordinare șanse de câștig pentru sărac și bogat îl prezintă fără doar și poate obligațiunile de câștig dela **Banca Hipotecară Ungară și Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie** căci ambele au celea mai multe trageri anual, totodată celea mai mari câștiguri din lume și pe lângă toate acestea fiecare loz trebuie să se tragă și să câștige necondiționat. Deci nici un risc, nici o pierdere!!...

9 TRAGERI ANUAL!!...

CAȘTIGURILE PRINCIPALE:

Cor. 1.000,000—, 500,000—, 400,000—, 300,000—, 2 de 200,000—, 100,000—, 2 de 75,000—, și o mulțime de 50,000—, 40,000—, 30,000—, 25,000—, 10,000—, etc. etc.

PROXIMELE TRAGERI vor fi în

25 Octombrie și 27 Decembrie a. c.

ieșind la sorti cu ocaziunea din urmă câștigul principal de

UN MILION!

Pentru a înlesni fiecui cumpărarea acestor obligațiuni de câștig le vindem de prezent ambele în grupă, — adică din fiecare câte o bucată, — pe 38 rate lunare consecutive a 10 cor.

Deja după achitarea ratei prime participă cumpărătorul la proximele trageri, iar achitând ratele regulat, va participa la 9 trageri anual cu câștiguri de peste 3½ milioane cor.

Vindem aceste oblig. de câștig și singuratic și anume celea dela Banca Hipotecară Ungară pe 35 rate lunare a 6 cor., iar celea dela Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie pe 35 rate lunare a 5 cor.

NB. Aceluia, care ne trimite primele 3 rate de odată, îi evităm a 4-a rată gratuit!!.

Grăbiți cu comanda, căci tragerile viitoare sunt la ușă! Nu lăsați ocaziunea să treacă! Puneți mâna pe noroc!!.

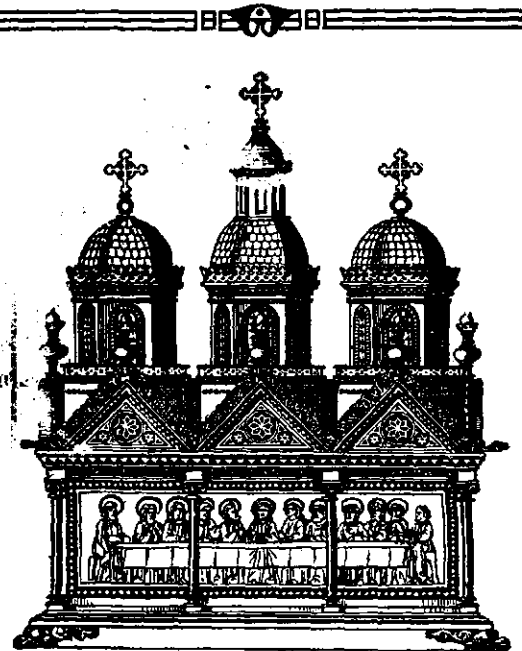
PROSPECTE ȘI EXPLICĂRI TRIMITEM LA DORINȚA ORI CUI GRATIS ȘI FRANCO.

Se cauta agenți în provincie.

Cu deosebită stimă:

ÚSTREDNA BANKA ÚČ SPOL.,
Budapest V., Sas-u^o 24.

(82) 5-7

Vranics și Tausch

fabrică de odăjdii, obiecte bisericești și prapuri. Atelier de zugrăvit, aurit și marmorat, măestri de altare în

Ujvidék

Az „Arany kereszthez”, Duna-utca,

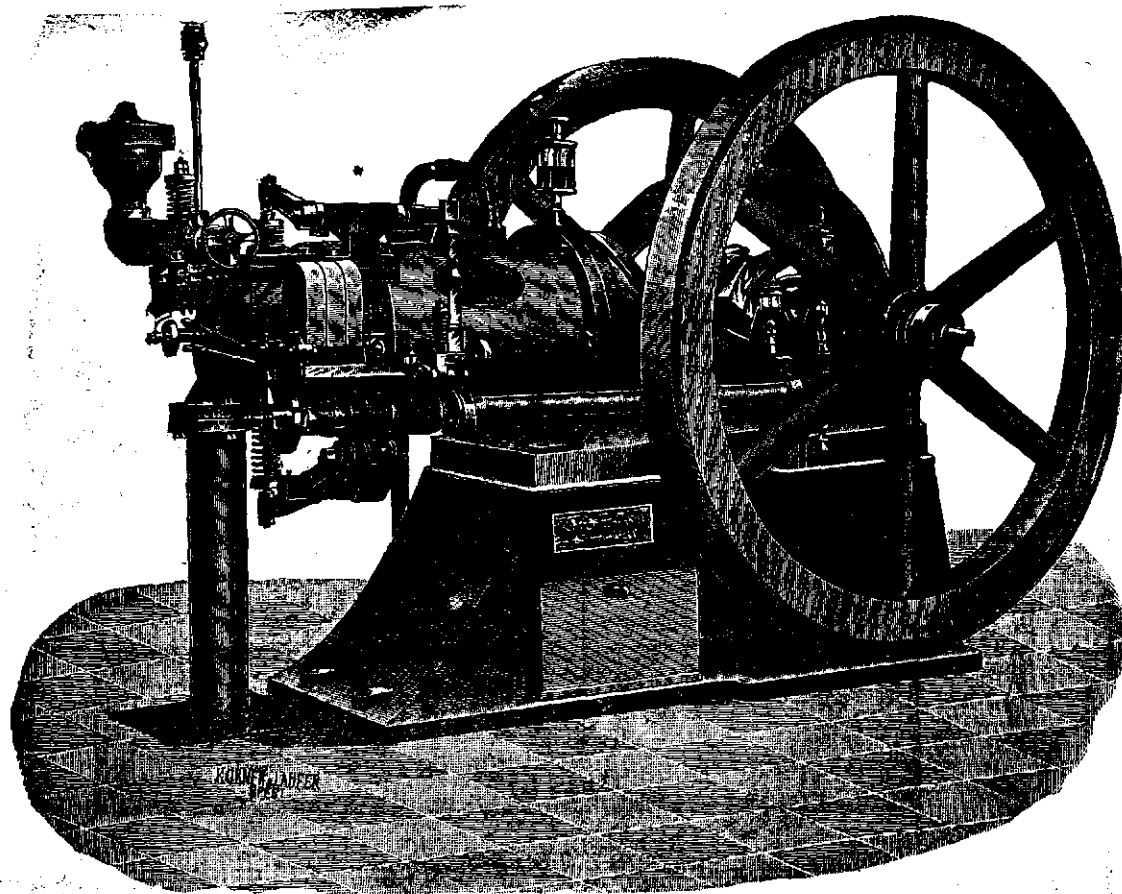
roagă P. O. preoți, cari doresc a comandă ori ce pentru biserică, să ceară dela susnumita firmă Prețcurant, ce cu plăcere se trimite franco. (83) 5-18

Sprrijiniți industria română!

PRIMA FABRICĂ ROMÂNĂ DE MAȘINI
din Austro-Ungaria

EUGEN NICOLA

Blaj—Balázsfalva.

Subscrisul recomand celea mai practice **pluguri și mașini economice**. În depozitul meu se află totdeauna gata celea mai renumite motoare de benzin, locomobile și garnituri complete pentru îmblătit cu motor. Motoare de benzin stabile, motoare pentru gaz sugativ. Mori de măcinat și tot felul de mașini economice, pe cari le vând cu

prețuri moderate și condițiuni [de plată favorabile, în rate.

— Cea mai mare garanță. —

Nime să nu-și cumpere pluguri sau mașini economice până nu cearcă la firma

Eugen Nicola

prima fabrică română de mașini în Blaj—Balázsfalva.

Deslușiri și informațiuni se dau gratis.

(38) 28-52

Sprrijiniți industria română!